

دانش‌های زبانی و ادبی

درس ششم

نکته‌ی اول: **متمّم**

کلماتی از قبیل: به، با، بر، از، برای، در، بی، بدون، به‌سوی، به‌وسیله‌ی، همانند، هم‌چون، چون (به معنی مثل)، تا (برای بیان فاصله‌ی زمان و مکان) و... را **حرف اضافه** می‌نامند.

هرگاه حروف اضافه در جمله، بر سر کلمه یا گروهی از کلمات بیایند، به آن نقش «**متمّم**» می‌دهند. متمّم مانند نهاد، مفعول و مسند یکی از نقش‌های دستوری است که توضیح بیش‌تری درباره‌ی جمله می‌دهد.

- من به شما افتخار می‌کنم.

- تا نشود راز چو روز آشکار تا نشویم از پدرش شرمسار

- مدیر به هریک از دانش‌آموزان ممتاز یک هدیه داد.

نکته‌ی دوّم: جابه‌جایی اجزای جمله در شعر و نثر ادبی

در دستور زبان، هریک از اجزای جمله، جای مشخصی دارند؛ مثلاً فعل همیشه در آخر جمله قرار می‌گیرد اما در شعر و نثر ادبی، گاه به ضرورت حفظ وزن شعر، گاه برای زیبایی و جذابیت بیشتر سخن و گاهی نیز برای تأکید بیشتر، جای این اجزا در جمله تغییر می‌کند.

فتاد از پای، کرد از عجز فریاد

نگشت آسایشم یک لحظه دمساز

تو را دانش و دین رهاند درُست